

[Valdemar Thomsen.]

talt, at det Samvirke og det Samarbejde, det Selvhjælpens Princip, der praktiseres i Brugsforeningerne, er en Slags Socialisme, og det er der vel noget sandt i, i hvert Fald Liberalisme har Andelsselskaber ikke noget at gøre med. Meget taler for, at der paa dette Omraade skulde være Betingelse for Forstaaelse og Samarbejde mellem Arbejder og Bonde, og derfor er det efter min Mening dobbelt beklageligt, at Socialdemokratiet synes at være villigt til at gaa Reaktionens Ærinde.

Om de lukkede Brugsforeninger burde der ikke kunne rejses nogen som helst Diskussion, hvad Skattepligten angaar. De tjener Medlemmernes Interesser og ingen andre, Interessen i at dække Forbruget saa billigt som muligt. Den store, ikke Grads-, men Væsensforskel mellem disse og de aabne bestaar i, at de lukkede ikke driver Næring. Det at varetage en saadan fælles Interesse har absolut ikke noget med Næringsdrift at gøre, og dog slaar man dem sammen med Hensyn til Skattepligt. Dette, at der her ikke er Tale om Næring, er en Tanke, som saavel Andelsudvalget som Landbrugsraadet enstemmigt har givet Udtryk for, og det er mig en Gaade, at Venstre som Parti kan gaa ind for den modsatte Opfattelse.

Jeg skal slutte med disse Bemærkninger og anbefale at stemme for de af mit Parti stillede Underændringsforslag, idet jeg anbefaler at stemme imod Ændringsforslaget under Nr. 33.

Laurits Pedersen: Jeg har nogle Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Valdemar Thomsen. Jeg forstod paa det ærede Medlem, at den Tale, jeg holdt, kunde han tiltræde, vistnok ud fra den Betragtning, at den var betydelig bedre end den Tale, han selv holdt lidt før. Der var ikke brugt saa grove Ord om dem, der slutter sig til de Synspunkter, der nu skal have Lovsform. Han vurderede aabenbart sig selv paa den Maade, at der er andre, der kan finde bedre Former for at udtrykke sig om dette specielle Anliggende, end han selv kan.

Det ærede Medlem bebrejdede mig, at jeg i min Konklusion efter hans Mening ikke tog det rigtige Standpunkt. Jeg er i allerhøjeste Grad uenig med ham. Min Dokumentation tjente til at fremhæve, hvad der hidtil har været Synspunkterne inden for Andels- og Brugsforeningsbevægelsen. Det er klart, at naar Staten nu har ændret de skattemæssige Regler over for Brugsforeningerne, vil det betyde, at Brugsforeningerne automatisk tvinges ind paa en bestemt

Linie i deres Prispolitik. Det vil blive det Resultat, Købmændene vil faa ud af den Aktion, som her finder Sted. I de første Aar vil de i første Linie faa det at mærke ved, at Priserne sænkes, og hvis Købmændene vil følge med, maa de sænke Priserne i lignende Omfang. Det er dette, der automatisk vil blive Følgen. Vi har fra vor Side ikke i nogen Maade villet angribe Købmændstanden, men Købmændene maa vide, at hvis de vil udføre deres Hverv lige saa godt, som Mejerierne, Slagterierne, hele Andels- og Brugsforeningsbevægelsen udfører deres, maa de sætte ind for at gøre det bedre end nu, for at bevare en større Del af Kunderne. For hvis vi kan gøre det bedst, er det givet, at saa kan man ikke standse Bevægelsen ved en ny Skattepolitik over for Brugsforenings- og Andelsbevægelsen.

Det ærede Medlem Hr. Prieme kritiserede, at vi gik ind i denne, som man siger, kooperative Sammenslutning. Ja, det er jo ikke noget, der er fremmed for den danske Befolkning. Vi begyndte i sin Tid med Mejerier og Slagterier, og vi havde dengang ogsaa Brugsforeningerne, ganske vist i en meget ufuldkommen Form. Vi kendte meget godt disse Sammenslutninger, og det har ikke betydet russiske eller andre Tilstande, at vi gik ind i en Sammenslutning for at fordele baade grovere og finere Varer paa en bedre Maade, end de hidtil var blevet fordelt. Det var Grundlaget for disse Andelsforeningers Opstaaen, og det vil i Fremtiden være Betingelsen for, at de kan bestaa. Hvis de andre kan gøre det bedre, er det klart, at det i meget høj Grad vil stække Fremkomsten af nye Foreninger.

Det ærede Medlem Hr. Valdemar Thomsen maa forstaa min Konklusion, at Muligheden for ved at stemme imod Afsnit I. C. at forhindre Vedtagelsen ikke er til Stede, og saa er jeg saa meget en Realiteternes Mand, at om end dette Afsnit i Skattelovkomplekset ikke er uvigtigt, siger jeg her: „stemmer ikke“, da jeg er enig med mit Partis Hovedsynspunkt i Betænkningen, at vi stemmer for det samlede Lovkompleks. Jeg mener, at jeg vurderer det rigtigt, naar jeg ved et mindre væsentligt Afsnit, selv om det er et af Lovforslagets Hovedafsnit, siger: „stemmer ikke“ og til Slut stemmer for hele Lovforslaget ved tredje Behandling.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen har Ordet for en kort Bemærkning.

Knud Kristensen: Jeg tror nok, at naar Bondepartiet stiller Ændringsforslag